

RIIGIKOGU RIIGIEELARVE KONTROLLI ERIKOMISJONI TEGEVUSE ARUANNE (juuli 2020 – juuni 2021)

16. mail 2019. aastal moodustas XIV Riigikogu oma otsusega Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjoni. Selle aruande esitamise ajal oli komisjoni koosseis järgmine: Urmas Reinsalu (esimees), Marek Jürgenson (aseesimees), Annely Akkermann, Peeter Ernits ja Kalvi Kõva. Riigikogu juhatuse 8.06.2021 otsusega lisandus komisjoni koosseisu Natalia Malleus.

Lõppeval aruandeperioodil on toimunud 42 istungit, 1 ühine istung ning 2 erakorralist ühist istungit. Komisjon on menetlusse võtnud 19 uut kontrolliaruannet (sh ülevaated). Ülevaade komisjoni menetluses olnud uutest kontrolliaruannetest ja nende menetlemise tulemustest on esitatud aruande lisas.

Lisaks on komisjon põhjalikumalt jälginud Vabariigi Valitsuse määruse nr 31 „COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisi ja sellest tuleneva eriolukorra mõju leevendamiseks ette nähtud toetusmeetmete üldtingimused“ §-s 13 nimetatud kriisimeetmete rahaliste vahendite ning meetmete alusel kasutatud vahendite ülevaateid ning tegevusi.

Kõikidel komisjoni istungitel toimunud aruteludel osalesid Riigikontrolli esindajad. Hea tava kohaselt on istungitele kutsutud valdkonnaga seotud ministrid, vajaduse korral ka ministeeriumide kantslerid, asestantsid ja teised ametiisikud.

Peale kontrolliaruannete ning koroonaviiruse levikuga seotud kriisi küsimuste arutamise on komisjon tegelenud mitmete teemadega, mis on olnud kaudselt või otseselt nendega seotud.

Ülevaade komisjonis käsitletud olulisematest teemadest

1. Perioodil 3.–24. august 2020 käsitles komisjon rahandusministri ja advokaadibüroo Freeh Sporkin & Sullivan sõlmitud lepingu asjaolusid. Seoses Danske Banki rahapesukaasusega sõlmis rahandusminister õiguskooostöö lepingu USA advokaadibürooga. Kuna lepingu sõlmimise asjaolud äratasid avalikkuses kahtlusi, otsustas komisjon parlamentaarse kontrolli raames teemasse selgust tuua.

Koos Riigikogu korrupsioonivastase erikomisjoniga korraldati kokku 4 ühist kuulamist, millest kaks toimusid 10.08.2020 ja 17.08.2020 erakorralise ühise istungi ning kaks 3.08.2020 ja 24.08.2020 kuulamise vormis koalitsioonisaadikute mitteosalemisest tuleneva kvoorumi puudumise tõttu.

Erikomisjonid küsisid lepingu ettevalmistamise ja sõlmimisega seotud asjaolude selgitamiseks 31.07.2020 dokumente Rahandusministeeriumilt, Justiitsministeeriumilt, Siseministeeriumilt, Riigikantseleilt ja hiljem ka Välisluureametilt. Erikomisjonidele esitatud dokumendid olid „ametkondlikuks kasutamiseks“ (AK) märkega 1 ja kokku 178 leheküljel. (Riigikantseleist 5 dokumenti kokku 13 lk, Rahandusministeeriumist 12 dokumenti kokku 40 lk, Välisluureametist 2 dokumenti kokku 59 lk ja Välisministeeriumist 5 dokumenti kokku 66 lk). Siseministeerium vastas, et nad ei ole olnud kaasatud lepingu sõlmimise menetlusse ega aruteludesse.

Erikomisjonid kuulasid lepinguga seoses ära peaministri, justiitsministri, välisministri, juhtiva riigiprokuröri, Finantsinspektsiooni juhatuse esimehe. Lisaks rahandusministri ja advokaadibüroo Freeh Sporkin & Sullivan esindajad. Kvoorumi puudumisel kuulasid

erikomisjonide liikmed ära riigisekretäri ning riigieelarve kontrolli erikomisjoni liikmed eraldi ka Välisluureameti peadirektori.

Konsensuse puudumise tõttu otsust vastu ei võetud.

2. Komisjon arutas koos Riigikontrolli, Riigi Tugiteenuste Keskuse, Rahandusministeeriumi ja Kaitseministeeriumi esindajatega kontrolliaruannet „Riigi 2019. aasta majandusaasta koondaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus“. Aruande koostajate hinnangul kajastab see kõigis olulistest osades õiglaselt riigi finantsseisundit ning lõppenud aruandeperioodi majandustulemust ja rahavoogusid, kui jätta arvestamata märkus materiaalse põhivara saldo kohta. Aastaruandes tuuakse välja, et Riigikogus vastu võetud 2019. aasta riigieelarve seaduse osa summasisid on valed, mis tähendab, et Rahandusministeerium esitas Riigikogule vigu sisaldava eelnõu.

Komisjon võttis aruande ja informatsiooni teadmiseks.

3. Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „E-residentsuse programmi tulemuslikkus“ ning kuulunud ära siseministri, Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori ning Siseministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Maksu- ja Tolliameti ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon aruande ja informatsiooni teadmiseks võtta.

4. Komisjon arutas koos maaeluministri ja Riigikontrolli esindajatega Riigikontrolli lühiülevaadet „Maaelu Edendamise Sihtasutuse rakendatavate kriisimeetmete elluviimisest“. Riigieelarve lisaeelarve eelnõuga nähti maaettevõtjate kriisimeetmeteks ette 200 miljonit eurot. Sellest 100 miljonit kavandas valitsus käibelaenuks ja 50 miljonit põllumaa kapitalitehinguteks. Mõlema meetme puhul rõhutas valitsus lisaeelarve seletuskirjas: meetmed on vajalikud, selleks et ületada ettevõtete likviidsusprobleeme (igapäevaste võlakohustuste täitmiseks ei ole piisavalt raha), mis on tingitud koroonaviiruse puhangust. Lisaks neile kahele meetmele kavandati 50 miljonit eurot laenukäendusteks kommertspankadest väljastatud laenudele. Ülevaates selgub, et raha jagatakse meetme kaudu, mis ei vasta Riigikogus heakskiidetud eesmärgile. Lisaeelarve dokumentide järgi oli plaan anda koroonaviiruse põhjustatud likviidsusprobleemide lahendamiseks maaettevõtjatele käibelaenu, kuid Maaeluministeeriumi ja Maaelu Edendamise Sihtasutuse sõlmitud rahastamislepingu järgi võimaldatakse ettevõtjatele anda nii uusi käibe- ja investeerimislaene kui ka refinantseerida olemasolevaid laene.

Komisjon otsustas korraldada kordusarutelu.

5. Rahandusministeeriumi ametiisikud andsid komisjonile ülevaate riigi eelarvestrateegiast 2021–2024.

Komisjon võttis informatsiooni teadmiseks.

6. Riigikontrolli kontrolliaruande „Eesti Haigekassa tegevus tervishoiuteenuste riigihangete korraldamisel“ arutelul osalesid sotsiaalminister, Eesti Haigekassa juhatuse esimees, Terviseameti peadirektor ning Riigikontrolli esindajad. Arutelul tõdeti, et haigekassa on tervishoiuteenuste riigihangete läbiviimisel enamjaolt järginud riigihangete seadust.

Komisjon võttis aruande ja informatsiooni teadmiseks.

7. Tutvunud Riigikontrolli ülevaatega „Ülevaade äridiplomaatia korraldusest“ ning kuulunud ära väliskaubandus- ja infotehnoloogiainistri, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse juhatuse esimehe ning teised ametiisikud, otsustas komisjon võtta ülevaate ja informatsiooni teadmiseks.

8. Riigikontrolör tutvustas komisjonile aastaruannet (RVKS) „Esmatähtsate avalike teenuste osutamise tulevik“, milles keskenduti perearstide, õpetajate, politseinike ning päästjate tööle asumise ja töölt lahkumise dünaamikale. Aruandes jõuti järeldusele, et kõikjal riigis käib ühetaoliselt ja ühtlase kvaliteediga avalike teenuste pakkumine üle jõu, seda eriti väljaspool Harjumaad ja Tartumaad.

Komisjon võttis aastaruande ja informatsiooni teadmiseks.

9. Komisjon on korduvalt kuulnud ära riigi rahaliste ning COVID-19 toetusmeetmete alusel kasutatud vahendite ülevaateid, mida on teinud nii Rahandusministeerium kui ka teised valdkondlikud ministeeriumid.

Lisaks on komisjon arutanud koroonaviiruse tõrjumisega seotud küsimusi, sealhulgas vaksineerimise korraldust. Kuulatud on ära Sotsiaalministeeriumi, Terviseameti, Eesti Haigekassa, Tallinna Kiirabi, Riigikantselei ja suuremate haiglate esindajad. Selguse huvides ning arutelu toimumiseks on ministeeriumidelt küsitud erinevaid taustamaterjale.

Vaksineerimise korralduse küsimuses soovitas komisjon töötada välja siseriiklikult vaksineeritute staatuse reeglid ning jätkata tööd selle nimel, et vaksineeritud inimeste staatust tunnustatakse ja inimestel oleks võimalik ilma piiranguteta teise riiki siseneda.

11. märtsil 2021. aastal korraldas komisjon Riigikogu täiskogus oluliselt tähtsa riikliku küsimuse „Tegevusest koroonaviiruse tõrjumisel“ arutelu, mille ettekandjateks olid komisjoni esimees, sotsiaalminister ja teadusnõukoja liige.

Komisjon võttis informatsiooni teadmiseks ja korraldab ka edaspidi COVID-19 toetusmeetmete seire teemalisi ning koroonaviiruse tõrjumisega seotud arutelusid.

10. Mitmel korral on komisjon arutanud koos Rahandusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Maaeluministeeriumi ning Riigikontrolli esindajatega Riigikontrolli lühiülevaadet „Vabariigi Valitsuse erakorralise COVID-19-reservi kasutamisest“. Lühiülevaadetes on kajastatud kinnitatud ja kontrollitud andmed seisuga 31.07.2020 ja 31.12.2020. Lühiülevaadete eesmärk on aidata kaasa valitsemise läbipaistvusele ja avalikkuse informeerimisele.

Koostöös Riigikontrolliga jälgib komisjon ka edaspidi reservi kasutamise otstarbekust ning korraldab vajalikke arutelusid.

11. Ühisel istungil Euroopa Liidu asjade komisjoniga ja rahanduskomisjoniga tutvustas Euroopa Kontrollikoja liige Juhan Parts kontrollikoja 2019. aasta aastaaruannet.

Komisjon võttis informatsiooni teadmiseks.

12. Komisjon arutas koos Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, SA KredExi ning Riigikontrolli esindajatega Riigikontrolli ülevaadet „KredExi erakorralised meetmed ettevõtetele koroonakriisi mõju leevendamiseks“. Arutelul osalesid ka korrupsioonivastase erikomisjoni liikmed.

Komisjon võttis ülevaate ja informatsiooni teadmiseks ning jälgib ka edaspidi ettevõtetele eraldatud meetmete otstarbekust.

13. Riigikontrolli kontrolliaruande „Hariduse tugiteenuste kättesaadavus“ arutelul osalesid haridus- ja teadusminister, sotsiaalminister ning Haridus- ja Teadusministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Haridus- ja Noorteameti ning Riigikontrolli esindajad. Arutelul tõdeti, et lapsed saavad enamjaolt neile vajalikke hariduse tugiteenuseid – eripedagoogide, logopeedide ja teiste spetsialistide abi – kahes kolmandikus munitsipaallasteaedades ja kolmveerandis põhikoolides. Seevastu peavad ligi kolmandikus lasteaedades ja veerandis põhikoolides käivad tuge vajavad lapsed ja noored, keda on kokku üle 8400, toime tulema vajalikust oluliselt väiksema abiga, hankima seda mujalt või jääma sootuks abita.

Komisjon võttis kontrolliaruande ja informatsiooni teadmiseks.

14. Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega „Avaliku raudtee rahastamisest ja arendamisest“ ning kuulnud ära majandus- ja taristuministri ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti, ASi Eesti Raudtee, ASi Eesti Liinirongid, ASi Operail ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon aruande ja informatsiooni teadmiseks võtta.

15. Komisjon arutas koos majandus- ja taristuministri, Transpordiameti peadirektori ning MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskuse, MTÜ Viljandimaa Ühistranspordikeskuse, Linnade ja Valdade Liidu ning Riigikontrolli esindajatega Riigikontrolli kontrolliaruannet

„Maakondlik ühistransport“. Arutelu tulemusena toetas komisjon Riigikontrolli järeldusi ja ettepanekuid ning otsustas teha alljärgnevad komisjoni ettepanekud:

1. majandus- ja taristuministril ning Transpordiameti peadirektoril leppida kokku koostöös kohalike omavalitsustega liinide maakondlikeks ja kohalikeks jaotamise ning liinide rahastamise ja ühistranspordikeskuste võrdse kohtlemise põhimõtted;
2. Transpordiameti peadirektoril ja ühistranspordikeskuste juhatuse liikmetel koostada uuring, mis selgitaks välja elanike tegelik liikumisvajadus ja hinnata majanduslikku otstarbekust arvestades ka alternatiivseid liikumisvõimalusi hajaasustusega piirkondades;
3. Transpordiameti peadirektoril töötada välja ühistranspordikeskuste rahastamise selged reeglid.

Komisjon otsustas korraldada 2022. aasta kevadel kordusarutelu.

16. Tutvunud Riigikontrolli ülevaatega „Olmejäätmete hulgas olevate biojäätmete ringlussevõtt“ ja kontrolliaruandega „Jäätmete taaskasutustoimingud prügilates ja järelevalve ladestamise üle“ ning kuulanud ära keskkonnaministri ning Maaeluministeeriumi, Keskkonnaameti, Keskkonnaagentuuri, AS Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuse ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon korraldada 2022. aasta kevadel kordusarutelu. Komisjon võttis teadmiseks, et Riigikontrolli hinnangul ei hoiä Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni kontrollitegevus ära prügilates jäätmete taaskasutuse kuritarvitamist ega vähenda pettuste riski. Märkimisväärne oht on, et prügilates käib jäätmetega skeemitamine ja taaskasutuse nime all toimub tegelikult jäätmete ladestamine, mille eest jäetakse maksmata saastetasu.

Komisjon asus seisukohale, et Keskkonnaamet peab jäätmete taaskasutamise lubamisel veenduma, et see tegevus on vajalik ning et selle eesmärk pole hoiduda saastetasu maksimisest. Prügilate lubades tuleb taaskasutustegevusi täpsemalt kirjeldada ning seada neile tegevustele selged ja kontrollitavad nõuded. Keskkonnainspektsiooni järelevalve taaskasutustoimingute üle peab andma täpse ülevaate, milliseid jäätmeid ja kuidas on prügilates taaskasutatud.

Komisjon nentis istungil kuuldu põhjal, et biojäätmete osas ei ole 2014. aasta ning pikendatud 2022. aasta jäätmekava eesmärke saavutatud. Samuti võttis komisjon teadmiseks Riigikontrolli seisukoha, et Keskkonnaministeerium ei ole suutnud motiveerida omavalitsusi biojäätmeid liigiti koguma ja ringlusse suunama. Seetõttu kogutakse biojäätmeid korraldatud jäätmeveo raames liigiti vaid veidi enam kui pooltes omavalitsustes.

Komisjon asus seisukohale, et biojäätmete ringlussevõtu olemasolevad ja ka kavandatavad võimalused ei ole piisavad, et võtta ringlusse kõik tekkivad biojäätmed. Toetama peaks tegevusi, mis aitavad kõige tõhusamalt biojäätmeid ringlusse võtta ning millega tagatakse neist saadud kvaliteetsete toodete kasutuselevõtt.

Komisjon võttis teadmiseks Riigikontrolli ettepanekud, kuidas sellekohast eesmärki saavutada ja peab mõistlikuks, et Keskkonnaministeerium kaaluks kohe asjakohaste meetmete rakendamist.

17. Rahandusminister ja teised ametiisikud andsid komisjonile ülevaate Rahandusministeeriumi 2021. aasta kevadisest majandusprognoosist ning 2021. aasta lisaeelarve meetmete ja riigi eelarvestrateegia 2022–2025 põhimõtetest.

Komisjon võttis ülevaated teadmiseks.

18. Komisjon arutas koos keskkonnaministri ning Keskkonnaministeeriumi, Rahandusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Riigikontrolli esindajatega Euroopa Liidu 2021–2027 eelarveperioodi põhimõtteid ja 2014–2020 eelarveperioodi täitmist ning leidis, et olemasoleva finantsperspektiivi vahendid tuleb kiiresti rakendada, et välistada nende tagasimaksmist. Komisjon pidas vajalikuks olla kursis kõikide euroraha kasutamist puudutavate materjalidega ning palus edastada kirjalikult:

- huviorganisatsioonide kooskõlastused ja hinnangud kõikide Euroopa Liidu vahendite planeerimise kohta;
- Euroopa Komisjoni tagasiside Eesti esitatud taotluste kohta;
- otsused kavandatavate muudatuste kohta.

Lisaks otsustati korraldada oluliselt tähtsa riikliku küsimuse „Euroopa Liidu järgmise finantsperspektiivi, taasterahastu ja õiglase üleminekufondi raha planeerimisest“ arutelu Riigikogu täiskogus. 6. mail 2021. aastal toimunud arutelu ettekandjateks olid riigieelarve kontrolli erikomisjoni esimees, rahandusminister ja makroökonomika teadur.

19. Riigikontrolli kontrolliaruande „X-tee haldus ja töökindlus“ arutelul osalesid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Riigi Infosüsteemi Ameti, Siseministeeriumi infotehnoloogia ja arenduskeskuse, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse, Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskuse, Registrate ja Infosüsteemide Keskuse ning Riigikontrolli esindajad. Komisjon tunnustas, et Riigi Infosüsteemide Amet on selgitanud välja X-tee töökindlust ohustavad olulisemad riskid, neid hinnanud ning riskide maandamiseks välja töötanud vajalikud meetmed. Komisjon peab oluliseks, et X-tee kaudu X-tee liikmetele andmete edastamisel oleks tagatud andmekaitsereeglite järgimine, seega on vaja välja töötada selged ja täpsed reeglid andmete esitamise kohta X-tee liikmetele oma turvalisuse nõuete tagamiseks. Otstarbekohane on juba andmeteenuste kasutamise lepingutes reeglid ette näha ning teostada jooksvat kontrolli selle üle, kas eraõiguslikud X-tee liikmed täidavad andmete turvalisuse nõudeid. Komisjon võttis teadmiseks Riigi Infosüsteemide Ameti vaate, et seda on mõistlik korraldada läbi eraõiguslike ISKE auditite.

Komisjon pidas asjakohaseks, et täiendavad andmekaitsereeglid ja järelevalve nende üle kehtestatakse 2021. aasta jooksul, ning ootab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt kui riigi IKT tegevuse eest vastutavalt ministeeriumilt aasta lõpuks tagasisidet.

20. Olukorras, kus avalikkusele on esitatud vastakaid väiteid ja Eesti julgeoleku huvides on vajalik saada vastused, miks soovib valitsus riigikaitsekulusiid julgeolekukriisis kärpida, otsustas komisjon korraldada arutelu koos kaitseministriga, et saada täpsem ülevaade riigikaitsekuludest riigi eelarvestrateegias 2022–2025. Arutelu tulemusena selgus, et täpsemad kavandatavad kokkuhoiukohtad selguvad 2021. aasta juuni alguses.

Komisjon otsustas, et Kaitseministeerium saadab komisjonile 4. juunil ülevaate kavandatavate kokkuhoiukohtade kohta.

Pärast Kaitseministeeriumilt saadud kärpekava ülevaadet korraldas komisjon veel ühe avaliku arutelu. Lisaks kaitseministrile osales arutelul ka siseminister. Arutelu tulemusena tõdes komisjon, et plaanitavad kärped ei vasta riigikaitse huvidele. Komisjon loodab, et riigieelarve menetluse käigus leiab valitsus ikkagi võimaluse nendest kärbetest loobuda. Kavandatavate sammudega ei tohi halveneda rahvuslik julgeolek ei sõjalise kaitse ega siseturvalisuse vallas. Komisjon jälgib ka edaspidi julgeoleku valdkonna arenguid.

21. Komisjon arutas koos õiguskantsleri, riigikontrolöri ning Õiguskantsleri Kantslei, Rahandusministeeriumi ja Riigikontrolli esindajatega riigieelarve seadusepildi selguse küsimust, kuna riigieelarve on muutunud aasta-aastalt läbipaistmatumaks ja parlament on konkreetsete kuluvalikute üle kaotanud otsustuspädevuse. Arutelul keskenduti sellele, et parlamendi otsustuspädevust riigieelarve protsessis tuleb suurendada ja tagada tuleb eelarve selgus.

Selleks, et saada parlamendis kõikide osapoolte seisukohad, otsustas komisjon küsida 4. juuniks fraktsioonidelt ja teistelt komisjonidelt, millised on nende ootused parlamendi rolli suhtes riigieelarve protsessis ning mida nad arvavad eelarve detailsusest ja liigendustasemest. Lisaks küsiti Rahandusministeeriumilt võrdlust erinevate riikide eelarvepiltide kohta.

Pärast laekunud ettepanekuid korraldas komisjon koos rahandusministriga avaliku arutelu. Komisjoni esimees tutvustas rahandusministrile Riigikogu komisjonide ja fraktsioonide ootusi

järgmise aasta eelarve sisule. Rahandusminister lubas, et 2022. aasta riigieelarve eelnõu on läbipaistvam ning et riigieelarve baasseadus läheb muutmisele.

Komisjon otsustas teemaga edasi tegeleda.

22. Riigikontrolli ülevaate „Ettevõtete toetamisest COVID-19-kriisi ajal“ arutelul osalesid Eesti Töötukassa, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse, SA KredExi, Maaelu Edendamise Sihtasutuse ja Riigikontrolli esindajad. Ülevaatest selgus, et möödunud aastal oli põhilisteks ja suuremamahulisteks kriisimeetmeteks kokku 745 miljonit eurot. SA KredExi laenudeks ja laenukäendusteks eraldati 330 miljonit, töötukassa töötasu hüvitisteks maksti 256 miljonit, Maaelu Edendamise Sihtasutuse laenudeks ja laenukäendusteks eraldati 125 miljonit ning Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse toetusteks 34 miljonit eurot.

Arutelu tulemusena selgus, et kriisimeetmete raha jõudis üldiselt nende valdkondade ettevõtteni, kes kriisis rohkem pihta said ja kelle käive ning tulud rohkem kahanesid. Samas kerkis esile küsimusi seoses Maaelu Edendamise Sihtasutusega, kust eraldatud toetus jõudis tihtipeale hoopis ettevõtteni, mis polnud ülejäänutega võrreldes sugugi nii palju kriisis kannatada saanud. Vastavalt Maaeluministeriumi ja Maaelu Edendamise Sihtasutuse vahelisele leppele olid toetusmeetmed mõeldud koroonaviiruse levikust tingitud ootamatute likviidsusraskuste leevendamiseks, mitte aga rutiinse laenu refinantseerimiseks.

Komisjon palus kaaluda Riigikontrollil läbi viia nii täiendav tegevusriskide tulemusaudit kui ka finantsaudit. Võttes arvesse Riigikontrolli ülevaate järeldusi, palus komisjon saata Maaelu Edendamise Sihtasutusel nimekiri laenusaaajatest, laenumahtudest ja laenude üldtingimustest.

Komisjon otsustas ülevaate ja informatsiooni teadmiseks võtta ning arutada Maaelu Edendamise Sihtasutusega seotud probleeme täpsemalt siis, kui Riigikontrollil on valminud vastav kontrolliaruanne.

24. Komisjon tutvus Riigikontrolli kontrolliaruandega „Maaelu Edendamise Sihtasutuse rakendatavate kriisimeetmete elluviimisest“ ning Maaelu Edendamise Sihtasutuse poolt edastatud materjalidega. Kuulanud ära maaeluministri, Maaelu Edendamise Sihtasutuse juhatuse esimehe ning teised ametiisikud, väljendas komisjon rahulolematust, kuidas Maaelu Edendamise Sihtasutus on kriisilaene väljastades riigi raha jaotamise otsuseid teinud.

Arutelu tulemusena kiitis komisjon heaks auditis välja toodud järeldused ning otsustas teha alljärgnevad ettepanekud:

- Maaeluministril kutsuda tagasi Maaelu Edendamise Sihtasutuse juhatus.
- Kaaluda sihtasutuse tegevuse ümberkorraldamist.

Komisjon tuleb sügisistungjärgul teema juurde tagasi.

Urmas Reinsalu
Riigieelarve kontrolli erikomisjoni esimees

16. juuni 2021

Lisa: Ülevaate riigieelarve kontrolli erikomisjoni menetluses olnud uutest ülevaadetest ja kontrolliaruannetest ning nende menetlemise tulemustest

Lisa

Ülevaade riigieelarve kontrolli erikomisjoni menetluses olnud uutest ülevaadetest ja kontrolliaruannetest ning nende menetlemise tulemustest
juuli 2020 – juuni 2021

Nr	Kontrolliaruanne/analüüs	Esitamise aeg	Arutelu aeg	Arutelu tulemus
1	Eesti Haigekassa tegevus tervishoiuteenuste riigihangete korraldamisel nr 2-1/80027/19	19.06.2020	26.10.2020 nr 45	Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega ning kuulanud ära sotsiaalministri, Eesti Haigekassa juhatuse esimehe, Terviseameti peadirektori ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja informatsiooni teadmiseks.
2	E-residentsuse programmi tulemuslikkus nr 2-1/80026/11	23.07.2020	1.10.2020 nr 42 12.10.2020 nr 43	Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega ning kuulanud ära siseministri, Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori, Maksu- ja Tolliameti peadirektori ning Siseministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja informatsiooni teadmiseks.
3	Riigi 2019. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus nr 2-1/80039/37	28.08.2020	14.09.2020 nr 39	Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega ning kuulanud ära Rahandusministeeriumi, Kaitseministeeriumi ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja informatsiooni teadmiseks.
4	Ülevaade äridiplomaatia korraldusest nr 2-1/80047/9	29.09.2020	1.10.2020 nr 42 26.10.2020 nr 45	Tutvunud Riigikontrolli ülevaatega ning kuulanud ära väliskaubandus- ja infotehnoloogiaministri, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse juhatuse esimehe ning Välisministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta ülevaate ja informatsiooni teadmiseks.
5	Lühiülevaade "Maaelu Edendamise Sihtasutuse kriisimeetmete elluviimisest" nr 2-1/80065/6	30.09.2020	1.10.2020 nr 42 12.10.2020 nr 43	Tutvunud Riigikontrolli lühiülevaatega ning kuulanud ära maaeluministri ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta lühiülevaate ja informatsiooni teadmiseks.

6	Ülevaade Vabariigi Valitsuse erakorralise COVID-19-reservi kasutamisest 31.07.2020. aasta seisuga nr 2-1/80065/9	6.10.2020	16.11.2020 nr 48	Tutvunud Riigikontrolli ülevaatega ning kuulanud ära riigisekretäri, sotsiaalministri, riigihalduse ministri ning Rahandusministeeriumi ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta ülevaate ja informatsiooni teadmiseks.
7	Riigikontrolli arvamus Balti Kaitsekolledži 2019. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta nr 2-1/80058/5	9.11.2020	16.11.2020 nr 48	Kontrolliaruanne võetud teadmiseks.
8	Suuremahuliste kaitseotstarbeliste hangete kavandamine ja kulutõhusus nr 2-1/80034/7	13.11.2020	29.10.2020 nr 46	Kontrolliaruanne võetud teadmiseks.
9	Hariduse tugiteenuste kättesaadavus nr 2-1/80035/6	25.11.2020	19.11.2020 nr 49 14.12.2020 nr 53	Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega ning kuulanud ära haridus- ja teadusministri, sotsiaalministri, Haridus- ja Noorteameti peadirektori ning Sotsiaalministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta aruande ja informatsiooni teadmiseks.

10	Ülevaade "KredExi erakorralised meetmed ettevõtetele koroonakriisi mõju leevendamiseks" nr 2-1/80065/20	25.11.2020	26.11.2020 nr 50 7.12.2020 nr 51	Tutvunud Riigikontrolli ülevaatega ning kuulunud ära Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, SA KredExi ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon võtta ülevaate ja informatsiooni teadmiseks.
11	Ülevaade "Avaliku raudtee rahastamine ja arendamine" nr 2-1/80049/8	9.12.2020	10.12.2020 nr 52 11.01.2021 nr 54	Tutvunud Riigikontrolli ülevaatega ning kuulunud ära majandus- ja taristuministri, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti peadirektori, AS Eesti Raudtee juhatuse aseesimehe, AS Eesti Liinirongid juhatuse esimehe, AS Operail juhatuse esimehe ning teised ametiisikud, otsustas komisjon võtta ülevaate ja informatsiooni teadmiseks.
12	X-tee haldus ja töökindlus nr 2-1/80053/5	25.02.2020	25.02.2021 nr 59 22.04.2021 nr 70	Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega ning kuulunud ära Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi side ja riigi infosüsteemide asekancleri, Riigi Infosüsteemi Ameti peadirektori, Siseministeeriumi infotehnoloogia ja arenduskeskuse peadirektori, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse e-teenuste osakonna juhataja, Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskuse direktori asetäitja, Registrate ja Infosüsteemide Keskuse direktori ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon järgmist: 1. Komisjon tunnustab, et Riigi Infosüsteemide Amet on selgitanud välja X-tee töökindlust ohustavad olulisemad riskid, neid hinnanud ning on riskide maandamiseks välja töötanud vajalikud meetmed. 2. Komisjon peab oluliseks, et X-tee kaudu X-tee liikmetele andmete edastamisel oleks tagatud andmekaitsereeglite järgimine, seega on vaja välja töötada selged ja täpsed reeglid andmete esitamise kohta X-tee liikmetele oma turvalisuse nõuete tagamiseks. 3. Otstarbekohane on juba andmete kasutamise lepingutes reeglid ette näha ning teostada jooksvat kontrolli selle üle, kas eraõiguslikud X-tee liikmed täidavad andmete turvalisuse nõudeid. Komisjon võtab teadmiseks Riigi Infosüsteemide Ameti vaate, et seda on mõistlik korraldada läbi eraõiguslike ISKE auditite.

				4. Komisjon peab asjakohaseks, et täiendavad andmekaitserreeglid ja järelevalve nende üle kehtestatakse 2021. aasta jooksul, ning ootab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt kui riigi IKT tegevuse eest vastutavalt ministeeriumilt aasta lõpuks tagasisidet.
13	Maakondlik bussiliinivõrk nr 2-1/80038/7	1.03.2021	25.02.2021 nr 59 22.03.2021 nr 63	<p>Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega ning kuulanud ära majandus- ja taristuministri, Transpordiameti peadirektori, MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskuse juhi, MTÜ Viljandimaa Ühistranspordikeskuse juhatuse liikme ning Linnade ja Valdade Liidu tegevdirectori, otsustas komisjon teha alljärgnevad ettepanekud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. majandus- ja taristuministril ning Transpordiameti peadirektoril leppida kokku koostöös kohalike omavalitsustega liinide maakondlikeks ja kohalikeks jaotamise ning liinide rahastamise ja ühistranspordikeskuste võrdse kohtlemise põhimõtted; 2. Transpordiameti peadirektoril ja ühistranspordikeskuste juhatuse liikmetel koostada uuring, et selgitada välja elanike tegelik liikumisvajadus ja hinnata majanduslikku otstarbekust arvestades ka alternatiivseid liikumisvõimalusi hajaasustusega piirkondades; 3. Transpordiameti peadirektoril töötada välja ühistranspordikeskuste rahastamise selged reeglid. <p>Komisjon korraldab 2022. aasta kevadel kordusarutelu, et saada arengutest ülevaadet.</p>
14	Ülevaade "Olmejäätmete hulgas olevate biojäätmete ringlussevõtt" nr 2-1/80050/11	11.03.2021	11.03.2021 nr 61 5.04.2021 nr 65	<p>Tutvunud Riigikontrolli ülevaatega ning kuulanud ära keskkonnaministri, Keskkonnaameti peadirektori, Keskkonnaagentuuri direktori, AS Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuse juhatuse esimehe ning Keskkonnaministeeriumi, Maaeluministeeriumi, Keskkonnaameti ning Riigikontrolli esindajad, pidas komisjon mõistlikuks, et Keskkonnaministeerium kaaluks kohe asjakohaste meetmete rakendamist. Komisjon otsustas korraldada 2022. aasta kevadel kordusarutelu.</p>

15	Jäätmete taaskasutustoimingud prügilates ja järelevalve ladestamise üle nr 2-1/80050/12	11.03.2021	11.03.2021 nr 61 5.04.2021 nr 65	Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega ning kuulanud ära keskkonnaministri, Keskkonnaameti peadirektori, Keskkonnaagentuuri direktori, AS Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuse juhatuse esimehe ning Keskkonnaministeeriumi, Maaeluministeeriumi, Keskkonnaameti ning Riigikontrolli esindajad, pidas komisjon mõistlikuks, et Keskkonnaministeerium kaaluks kohe asjakohaste meetmete rakendamist. Komisjon otsustas korraldada 2022. aasta kevadel kordusarutelu.
16	Lühiülevaade Vabariigi Valitsuse erakorralise COVID-19-reservi kasutamisest 31.12.2020. aasta seisuga nr 2-1/80065/23	6.05.2021	6.05.2021 nr 72	Tutvunud Riigikontrolli ülevaatega ning kuulanud ära tervise- ja tööministri, ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri ning Rahandusministeeriumi ja Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon teemaga edasi tegeleda.
17	Ülevaade ettevõtete toetamisest COVID-19-kriisi ajal nr 2-1/80064/2	13.05.2021	13.05.2021 nr 74 31.05.2021 nr 77	Tutvunud Riigikontrolli ülevaatega ning kuulanud ära Eesti Töötukassa, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse, SA KredExi, Maaelu Edendamise Sihtasutuse ning Riigikontrolli esindajad, otsustas komisjon arutada Maaelu Edendamise Sihtasutusega seotud probleeme siis, kui Riigikontrolil valmib vastav aruanne.
18	Kiirlaenude menetlus Maaelu Edendamise Sihtasutuses nr 2-1/80068/9	8.06.2021	16.06.2021 nr 80	Tutvunud Riigikontrolli kontrolliaruandega ning kuulanud ära maaeluministri, Maaelu Edendamise Sihtasutuse juhatuse esimehe ja teised ametiisikud, otsustas komisjon teha alljärgnevad ettepanekud: <ul style="list-style-type: none"> • Maaeluministril kutsuda tagasi Maaelu Edendamise Sihtasutuse juhatus. • Kaaluda sihtasutuse tegevuse ümberkorraldamist. Komisjon tuleb sügisistungjärgul teema juurde tagasi.
19	Riiklikult oluliste projektide kriisilaenude menetlus KredExis nr 2-1/80068/9	8.06.2021	14.06.2021 nr 79	Komisjon tutvus Riigikontrolli kontrolliaruandega. Avalik arutelu toimub 21.06.2021.